
"Поет-лірик від бога"

*До 100-річчя від дня
народження Андрія
Малишка*

"Україно моя, далі, грозами свіжо пропахлі,
Польова моя мрійнице. Крапля у сонці з весла.
Я віддам свою кров, свою силу і ніжність по краплі,
Щоб з пожегу ти встала, тополею в небо росла."

- Андрій Малишко - поет-лірик від Бога. Його голос, то ніжний і схвильований, як перші слова кохання, то гнівний, сповнений пристрасті вибухової сили, не можна сплутати з чимось іншим.
- Навіть у ряду визначних талантів, яких дала українська поезія світові в двадцятому столітті - Максим Рильський, Павло Тичина, Євген Маланюк, Богдан Ігор Антонич, Василь Стус, - постать Андрія Малишка не блякне, вирізняється глибокою поетичною самотністю, власним баченням світу, органічним єдинокорінням з народнопоетичною творчістю, інтимним тоном звучання, навіть коли він говорить про світові, загальнолюдські проблеми.
- А ще - пісенністю своєї лірики, тим, що кожен її рядок бринить за камертоном української народної пісні.

Дитячі роки

- Народився Андрій Самійлович Малишко у невеличкому містечку Обухові на Київщині 14 листопада 1912 року в сім'ї шевця.
- "Сім'я наша, - писав пізніше поет в "Автобіографії", - була велика - одинадцяттеро дітей, та батько з матір'ю, та старенька бабуся".
- Щоб прогодувати одинадцяттеро дітей батько не лише займався шевцюванням, а й в особливо тяжкі роки ходив на заробітки в південні області України.

Дитинство майбутнього поета було дуже важким, а сім'я

Перші вірші

- Вірші почав писати ще дитиною. Побудником цього була народна пісня, яка, гостюючи вечорами в співочій сім'ї Малишків, розпалювала фантазію хлоп'яти, виводила його душу з тісної хатчини на простори незвичного, часто героїчного життя, давала відчуття щастя, яке людина спроможна зазнати лише в стані співу. Ще хлопчиком він самотужки навчився грати на гармонії, бував музикою

"Бував я гармоністом на весіллях веселих.

Гримів ладами високо в долинному краю,

А небо виливало дощів зелений келих,

Щоб остудити голову збентежену мою." ("Гармоніст").

Паростки милосердя

Отже, на самісінькому початку Малишкової творчості була пісня. Співаючи одного разу з матір'ю сумну пісню, малий Андрій захотів, щоб вона щасливо закінчилася, і сам переробив її трагічний кінець:

"Чорний ворон опівночі
Не клює козацькі очі."

З цього заперечення (а в пісні - "Чорний ворон опівночі виклював козацькі очі") і почалася творчість Малишка. Він ніби вийшов з глибин вікової української народнопісенної культури, його дитяче милосердя було першим виявом активної, гуманної позиції, яку поет займатиме протягом усього свого життя.

Навчання...

Дитинство Малишка було коротким. В 1927 році він закінчує семирічку і вступає до Київського медтехнікуму. Та не медицина була його покликанням. Юнака владно кликало живе слово, поезія, тож і стає він студентом Інституту соціального виховання /згодом Інститут народної освіти - ІНО, а зараз це - Київський державний університет імені Тараса Шевченка/. Вступний іспит з літератури приймав у Андрія Малишка М.К. Зеров, який одразу ж помітив у вступника літературні здібності і не тільки допоміг йому переступити всі інші "пороги" ІНО, але й представив його згодом своїм товаришам.

Після закінчення літературного факультету ІНО в 1932 році деякий час вчителює в Овручі, служить в армії, працює в газеті "Комсомолец України", і в журналі "Молодий більшовик", де і з'являється його перший друкований вірш "На зсипний пункт", в якому звучить тема здачі хліба державі.

Перші друковані поезії

Після закінчення літературного факультету ІНО в 1932 році деякий час вчителює в Овручі, служить в армії, працює в газеті "Комсомолец України", і в журналі "Молодий більшовик", де і з'являється його перший друкований вірш "На зсипний пункт", в якому звучить тема задачі хліба державі.

В 1935 році вихопить спільна збірка поезій Л.Андрусенка, М.Білецького і А.Малишка під назвою "Дружба"

Під літнім широченним небокраєм
Мене стрічають друзі і знайомі,
І кожен добрим словом пригощає.
Пахучим хлібом, яблуками в домі.
Навік ту дружбу, чесну і єдину,
не розіб'є огонь у громовину. ("Учитель").

А вже першою власною збіркою віршів "Батьківщина" 1936 року А.Малишко заявив про себе як про молодий і свіжий талант.

Як тебе на голос не впізнати?
Серце, і життя моє, і кров,
Найсвятіше слово наше - мати,
Рідна земле, правда, і любов! ("Батьківщина").

Андрій Малишко і відомі поети

Але із справжньою інтенсивністю літературна діяльність Малишка розгортається в другій половині 30-х років. Протягом п'яти років побачили світ сім оригінальних поетичних книжок: у 1938 р. - "Лірика" та "З книги життя", в 1939 р. - "Народження синів", в 1940 - "Жайворонки", "Листи червоноармійця Опанаса Байди", "Березань", "Зореві дні". Тоді ж були написані і поеми "Ярина", "Кармалюк" "Дума про козака Данила".

І чим моє слово для тебе привабне?

Ні меду, ні ласки і ні пристані тихої...

Я сіяв рядок, і зіходить він рівно.

А люди посвідчать: зерном колоситься. (Із збірки "Березань").

Буквально за кілька років ім'я Андрія Малишка стало в один ряд з іменами П.Тичини, М.Бажана, М.Рильського. І воно не просто поповнило цей ряд, а й засвідчило появу яскравої індивідуальності, і навіть більш оригінальним мисленням.

"За честь Батьківщини"

Наприкінці 30-х рр. у творчості поета з'являються і поступово наростають тривожні мотиви, пов'язані з думкою про можливість війни. Невдовзі заgrimіли розриви фашистських бомб над мирними оселями. Почалася Велика Вітчизняна війна.

Одіває сіру шинель й поет Андрій Малишко. Понад два роки працює він військовим кореспондентом у фронтових газетах "Красная Армия", "За честь Батьківщини", в партизанській газеті "За радянську Україну".

Написані по гарячих слідах війни нариси й статті, палкі вірші підіймали бійців у атаку, кликали до перемоги. Наче закличний звук сурми, звучать назви книг Малишка, написані у роки війни: "До бою вставайте" /1941/, "Україно моя" /1942/, "Понад пожари" /1942/, "Слово о полку" /1943/, "Битва" /1943/, "Ярославна" /1946/.

Запалали огні за долиною синього неба,
Самольоти гудуть, бо на захід фронти і фронти.
Україно моя, мені в світі нічого не треба,
Тільки б голос твій чути і ніжність твою берегти.
Україно моя, далі, грозами свіжо пропахлі,
Польова моя мрійнице. Крапля у сонці з весла.
Я віддам свою кров, свою силу і ніжність по краплі,
Щоб з пожару ти встала, тополею в небо росла. ("Україно моя").

"Україно моя"

Цикл "Україно моя" став серцевиною не тільки воєнної лірики, але й усієї творчості Малишка, навколо якої зосередились ідейно і тематично близькі поезії - "Київ", "Мати", "Моєму батькові", "Боженко", "Понад пожари". Вони відкрили поета великого, надали його постаті характерних і неповторних обрисів.

Після війни почався новий етап у творчості Андрія Малишка. Вийшли у світ збірки "Весняна книга" /1949/, "За синім морем" /1950/, "Книга братів" /1954/, "Що записано мною" /1956/, "Серце моєї матері" /1959/. Образ матері поет навек проніс у серці, тому мотив материнства органічно вріс в його поезію на всіх етапах творчості

...Мати моя, мати,

Стара голубко в сьайві сивини...

Тебе, маленьку, рідну, сивувату,

Дано навіки в серці пронести. ("Мати").

Зворушливо і ніжно оспівав у своїх творах Андрій Малишко образ жінки - матері. Цей образ один із найулюбленіших у народній пісні. Він оповитий ніжною синівською любов'ю, зігрітий теплом народної шани.

"Пісня про рушник"

Загружено пользователем [zi](#)

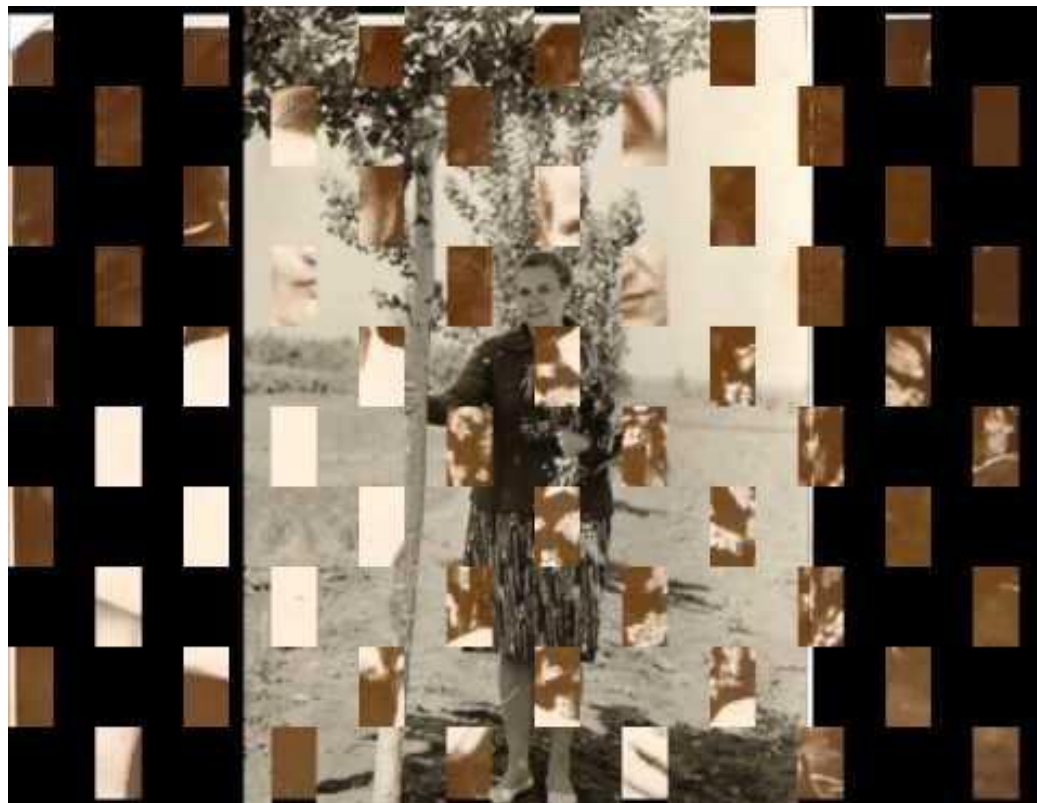
Хто не знає "Пісні про рушник"? Яка вона проста і разом з тим глибока, щира і ніжна. Материнський рушник... Поет розстеляє його, наче долю, і на ньому оживає - і дитинство, й розлука, й материнська любов, і рідні поля та гаї. А задушевна музика видатного нашого композитора Платона Майбороди послужила крилами, що понесли пісню про матір по всьому білому світі.

"Цвітуть осінні, тихі небеса"

Напевно немає більшої радості для поета, ніж почути свій твір з уст народу. Малишко мав таку радість - його поезії "Білі каштани", "Стежина", "Пісня про рідну землю", "Ми підем, де трави похилі", "Рідна мати моя", з ніжною музикою П.Майбороди, стали народними піснями, Багатьом творам митця дали нове життя композитори Л.Ревуцький, П.Козицький, Г. Майборода, А.Штогаренко. Завоювала народне визнання пісня **"Цвітуть осінні, тихі небеса"**, до якої написав музику О.Білаш.

"Вчителько моя"

Загружено пользователем [Tania3197](#), дата: 08.11.2011

"Ти прийшла у дні погожі..."

Останні 15 років свого життя поет прожив у шлюбі з відомою поетесою Любов'ю Забаштою. Про свою дружину він писав:

Ти прийшла у дні погожі,
Хай без цвіту й солов'я.
Стала в серця на сторожі,
Як провісниця моя.
Освітила кожен кутик,
Кожну рисочку чола,
Медяного хмелю жмуток
Біля серця заплела.

Ще раз про пісенність...

- Пісенність - це одна з найголовніших і найдорогоцінніших прикмет усієї поезії Малишка як ліричної, так і лірико-епічної. Упродовж усього життя і завжди з великим бажанням він працював як пісняр. Ніжною блакитною стрічкою вплелася Малишкова пісня у розмаїття пісень українського народу.
- На слова поета написали більше 100 музичних творів такі видатні композитори як: Л.Ревуцький, Г.Козицький, М.Вербицький, А. Штогаренко, О.Білаш, брати Платон і Георгій Май-бороди та інші.
- Особливо плідно він працював із Платоном Майбородою. Їхні пісні - наслідок рідкісного споріднення двох талантів.
- Часто поет писав слова до вже створеної мелодії і робив це завжди

"Ми підемо, де трави похилі"

Платон Майборода в своїх спогадах писав: "Андрій Малишко... коли я думаю про нього, в моїй душі оживають чарівні струни його поезії, його ніжнього і бентежного серця".

"Серпень душі моєї"

Кінцевою віхою на 40-річній поетичній дорозі Андрія Малишка була книга, яка мала символічну назву "Серпень душі моєї". Побачила світ вона у 1970 році. У вірші під цією ж назвою він ніби підводить підсумок свого життя:

І струнить день на скрипочках малих
У зрячім серці, де високий серпень
Душі моєї, повної відмін,
Стоїть в дворі і в щедрості дарує
Усе, що я спромігся донести,
Що не віддав нікчемності і лжі,
Немов святиню на твердих руках,
Попалену, але свою до скону.
Мій серпню чорнобровий, все віддай,
Не приховай, не прихитруй нічого
І лиш клечальну пісню збережи
На день обжинку й чесного змолоту.

"А смерть він зустрів..."

Помер Андрій Самійлович Малишко 17 лютого 1970 року. Йому було 57 літ, і його скроні, як і його останні вірші, були молодими. Смерть його сприйнялась як несправедлива, глибоко трагічна для української літератури подія. У своїй поезії "Пам'яті побратима" Микола Нагнибіда написав:

А смерть він зустрів
наче птиця, -
В польоті, у небі мрій...
І сниться Україні, сниться
Жайворонком в небі Андрій.

"Далекі орбіти"

Творчі здібності провели поета шляхом бойового сурмача, трудівника слова і воїна. Він вибрав свій самобутній стиль, свою манеру, яка відповідала гостроті тем, які він розробляв. Працюючи над словом, він намагався, щоб воно звучало точно і сильно і можна було відчутти доброту і тепло.

Та з собою самим не в згоді я,

Рву те слово напололам.

Обізвися ж, моя мелодіє,

Я за тебе й життя віддам...

Праця поета відзначена урядовими нагородами.

За книгу „Далекі орбіти" в 1964 році А.Малишко дістав звання лауреата Державної премії Української РСР імені Т.Г.Шевченка.

Дякую за увагу!

- Презентацію підготувала
Понкратова Л.М.
-